

**До 2026., 7,3 милиона евра за
ублажавање ефеката
климатских промена. Да ли ће
кеш прохујати са вихором?**

**До 2026., 7,3 милиона
евра за ублажавање
ефеката климатских
промена.
Да ли ће кеш
прохујати са вихором?**

rs.politsturm.com

2024-01-29

3 мин. читања

Влада Србије је 25. децембра 2023 године, усвојила програм прилагођавања на измењене климатске услове до 2030. године, у складу са преузетим обавезама прописаних Париским споразумом из 2017.

Акционим планом овог програма, предвиђени буџет износиће 7,3 милиона евра који ће бити орочен на период до 2026. Планирана је трајна примена овог плана, који би био допуњаван и усавршаван у складу са променама климе, а за шта ће се након истека овог поменутог периода издвајати нова буџетска средства.

Како се тврди, влада је усвојила резултате, анализе утицања и предлоге научне заједнице што би требала бити даља смерница ка успешној имплементацији мера, које би пре свега требале обухватити системске измене управљања секторима који су први на удару као што су шумарство и пољопривреда, управљања буџетом и улагање у системе осматрања.

Програмом је посебно предвиђено унапређивање инфраструктуре Републичког хидрометеоролошког завода (апаратуре, рачунара, база података) као битне карике у раној детекцији климатских трендова ради упозоравања, информисања и предузимања правовремених адекватних одговора на климатске прилике, што укључује од овога зависне секторе и обавештавање ширег грађанства. Такође су обухваћене мере које треба спровести у пољопривреди, шумарству и осталим привредним гранама на које промена климе знатно утиче.

Стручњаци наглашавају да чак и најмање неповољни сценарији глобалног загревања од 2 ° у периоду до 2040 Србију могу коштати конзервативних 48 милијарди евра. Као и до сада, Србија је редовна потписница многих конвенција. Проблем је међутим врло често њихова имплементација.

По правилу, област пољопривреде, а нарочито екологије, обично је остатак поделе плена у унутар странака и коалиција које су у датом тренутку власт. Овај тренд очигледан је деценијама у капиталистичкој Србији.

Илустративни су у овом смислу примери кадровских решења која се баве управљањем шумама које бележе претерану и нестручну експлоатацију чак и на подручјима која имају статус заштићених природних добара у којима би профит требао бити маргиналан. Врло често су управо такви сектори ниша за ухлебљење партијског апарата.

Осим неповерења у државни апарат базираног на искуству у протеклим транзиционим деценијама, перформансе Србије да се избори са ефектима промене климе на економију су незнатне и под најбољим околностима.

Најпре, као што рекосмо, Србија је земља дивљег капитализма и нестабилног тржишта у којој преовладава логика брзог максимизирања добити, и капитализам неспреман на дугорочно планирање још увек је у свом најгорем облику. Свака прича о дугорочним циљевима и издвајање за њих по правилу је рутинско клептократско завлачење руке у џеп радних људи од стране буржоаске администрације.

Попут осталих земаља југа Европе Србија се већ суочава са значајним ефектима промене климе. Проблеми промене климе врло су сложени, недовољно објашњени и имају ефекат грудве снега тј. удружени и повезани значајно повећавају дејство један на други.

Генерално гледано, српски капитализам као и сваки други, заснован је на стварању вишкова кроз све интензивнију експлоатацију како би домаћу буржоазију одржао у тржишној игри, нарочито у раној фази. Будући да еколошко – демографско правило да свака средина има свој капацитет, тј. бројност популације коју својим ресурсима може да подржи, јасно је да претерана експлоатација доводи до његовог смањења. Када се има у виду да је капитализам глобалан, као промена климе, логична је претпоставка да се њихови ефекти спирално појачавају, негде и до катастрофичних размера.

Изазов какав пред човечанство ставља промена климе чак и у развијеним економијама, може бити превладан искључиво системским, хуманим, научним приступом, који како правовремено прецизно деловање, тако и дугорочно планирање и планску економију. Другим речима, недораслост капиталистичког система захтева нови друштвено-економски систем.

До тада обзиром на прилике у Србији, реторичко је питање колико како ће бити трошен новац радног народа, да ли ће потписане конвенције, легислативе и други међународни уговори бити мртво слово на папиру, и да чак и уз најбољу вољу, да ли Србија има капацитет да се са оваквим трендовима избори у условима дивљег капитализма какав у њој влада.

Србија, суочена са притиском међународног капитала додатно је инфериорна у области рационалног управљања и суверенитета над ресурсима. За земље попут Србије, може се испоставити да је промена друштвено-економског система ствар опстанка.

Извори:

<https://atlas-klime.eko.gov.rs/lat/map?dataType=obs&visualization=pro&variableUuid=095e79c2-3f8e-4367-b877-b39239dc82a7&basePeriodUuid=2efe2681-c335-4574-8be7-189c0ac7ad6a&changePeriodUuid=0fe4f618-01b3-4094-9bc7-2415e53d542f&scenarioUuid&heating&season=jja&area=regions&fbclid=IwAR27dXnFA0zyPVjSw8SjtgclYTnWSY4x5ksvSswhUzpoKtoWrKSqoZ5KRSo>
<https://novaekonomija.rs/vesti-iz-zemlje/za-prilagodjavanje-klimatskim-promenama-izdvajamo-73-miliona-evra>

Оригинални чланак